

Enn Eesmaa: Teeme kultuurikongressi!

Kiiresti tuure üles võtnud ja isegi rahvusvahelisi mõõtmeid kogunud skandaal ERSO rahastamise, peadirigendi ja kultuuriministri ümber ärgitas kultuuriüldsust oma probleemidest avameelselt rääkima.

Enn Eesmaa tegi ETV saates "Vabariigi kodanikud" ja Riigikogu keskerakondlaste kohtumisel Laine Jäneselega ettepaneku kutsuda kokku Eesti kultuurikongress.

LOE lk 6

Foto Ivari Vee

Kesknoorte manifest Eesti noorte elu parendamiseks

Keskerakonna Noortekogu esitas

19. novembril manifesti.

Kesknädal avaldab selle lühendatult.

[---] Täna need noored saavad olla ja peavadki olema täisväärtuslikud kaasarääkijad nii praeguste kui ka tulevaste poliitiliste otsuste langetamisel. Eesti taasiseseisvumine andis meile kõik eeldused jätkusuutliku kodanikuühiskonna ja demokraatliku õigusriigi rajamiseks. Peame kõige tähtsamaks inimelu puutumatust ja väärtustamist ning demokraatlike õiguste ja isikuvabaduste üliluslikkust. **Juhindume demokraatliku õigusriigi põhimõttest, et riik on inimese jaoks, mitte inimene riigi jaoks.**

Keskerakonna Noortekogule teeb muret noorte tööpuuduse järsk kasv ja valitsusepoolse initsiatiivi ning selge tegevuskava puudumine probleemi lahendamiseks. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) andmetel tõusis noorte töötus maailmas möödunud aastal rekordilise 81 miljonini, luues võimaliku nn kadunud põlvkonna, mis koosneb täielikult tööturult eemaldunud inimestest. Euroopa Statistikaameti andmetel (31.08.2010) on noorte (kuni 25-aastaste) töötute määr Eestis 37,2 protsenti, millega oleme Euroopas häbiväärsel kolmandal kohal.

Tahame näha Eestit ühiskonnana, kus tunneksid ennast turvaliselt kõik siin sündinud ja viibivad noored, riigina, mis ei tee noortest tõrjutuid ega heidikuid, vaid annab oma panuse iga noore võimete parimaks väljaarendamiseks.

Leiame, et kõigile võimekatele noortele tuleb tagada tasuta kõrgharidus. Peatada hiiliv üleüldine õppemaks ja suurendada

kõrghariduse rahastamist ning teaduspõhist ja viljakat koostööd ettevõtete ning avaliku sektoriga. Laiem probleem on eelkõige suuresti tasuline kõrgharidus ja tasuta õppekohtade arvu vähenemine.

Käesolev dokument ei ole Keskerakonna Noortekogu programm, vaid tänaste noorte liikmete mõtted olulisematest probleemidest üldiseks tegevusjuhiseks ja diskussioonide aluseks. Keskerakonna Noortekogu peab oluliseks noorte olukorra parendamist ning sellega seoses pakume arutamiseks välja alljärgnevad punktid:

1. Tasuta kõrghariduse osakaalu suurendamine.
2. Tasuta koolitoit gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilastele.
3. Maakoolide võrk peab säilima, vastasel juhul ei ole elu maapiirkondades jätkusuutlik.
4. Arendada üle-eesliliselt gümnaasiumide ja kutsekoolide integratsiooni tagamaks noortele paremad valikuvõimalused tulevikuks.
5. Kooliraadiod tööle (koolielu peab olema huvitav).
6. Ujumiskursused võimalikuks kõigile õpilastele.
7. Tasuta ühistransport õpilastele ja mittetöötavatele üliõpilastele.
8. Riigikaitse valikainena igasse kooli (Eesti noorele on vaja

distsipliini ja isamaa-armastust).

9. Kultuuriõpetus õppekava osaks (eurooplastena peame tundma ka teisi kultuure).

10. Ühistransport peab olema kooliõpilastele kõikjal tasuta.

11. Tasuta autokooliõppiprogrammi osaks – juhilubade tegemine ei peaks olema vaid jõukate privileeg.

12. Noorele perele stardikapital.

13. Lapse sünnitoetust tuleb märkimisväärselt suurendada alates teisest lapsest.

14. Noorel perel peab olema õigus munitsipaalorterile.

15. Luua riiklik praktikavahendussüsteem – praktikakoha peab saama iga noor.

16. Igale õpilasele koht töömalevasse.

17. Puuetega inimene peab pääsema kõikjale.

18. Õppelaenu kustutamise taastamine avalikus sektoris õppivatele noortele.

19. Õppelaenu kustutamine lapse sünni puhul.

20. Ülikoolide juurde luua lastetoad.

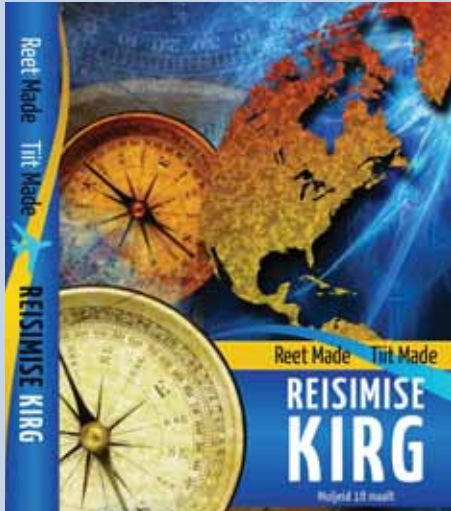
21. Maksusoodustused ettevõtjatele, kes noori tööle võtavad.

Kallid noored, need pole pelgalt sõnad paberil, vaid mõtted, mis vajavad ühiskonnas laiemat arutlust, ning teod, mis vajavad tegemist. Iga Eesti noor tahab elada täisväärtuslikku ja euroopalikke standardeid järgivat elu. Kui tunnend endas jõudu ja tahtmist muuta noorte tulevikku Eestis paremaks, siis on see manifest mõeldud Sulle.

Madede "Reisimise kirk"

Eesti Ajakirjanike Liidu liikmed Reet ja Tiit Made on kirjutanud 256-leheküljelise raamatu "Reisimise kirk".

Nad kutsuvad lugeja kaasa 18 maa radadele. Need on kauged ja eksootilised paigad, kuhu eestlane tänapäeval reise üha rohkem ette võtab. Enamiku külastatud maade tõmbenumbriks on maagilised sõnad *maailmaime* või *maailma loodusime*. Need kohad tõesti väärivad austavaid tiitleid. Saab imetleda, mida inimkänd ja inimese loov vaim ning kõikvõimas loodus on korda saatnud. Samavõrd huvitav ja õpetlik on jälgida, kuidas teised rahvad elavad ning millised kombad on neil olulised ja igapäevased. Autorite nähtu ja kogetu on kirja pandud ehedalt ja viib lugeja otsekui kirjeldatud sündmuste keskele, rännakutele Hiinas ja Kambodžas, Kariibi mere saartel, Kuveidis, Lõuna-Aafrika Vabariigis, Marokos, Zimbabwe, Tšiilis, Venetsueelas ja Uus-Meremaal. Raamat sisaldab peamiselt autorite endi pildistatud värvifotosid.

Tahan rääkida tuleva aasta riigieelarve puhul neist tõelistest põhjustest ja suunajatest, mis ja kes on meile toonud Euroopa ühe sügavama majanduskriisi, kõrge tööpuuduse, inimeste kiirelt kasvava võlakooorma ja süveneva vaesuse. Ja tagajärjena muidugi viimaste aastate kõhnad eelarved, kus ei jätku raha haridusele, kultuurile, omavalitsustele, sotsiaal- ega arstiabile.

JAAK AAB
Riigikogu liige, endine sotsiaalminister

Enamiku inimeste kehv olukord tuleneb otseselt paremerakondade poolt kujundatud majandus- ja maksupoliitika mudelist. Oma panuse on sellesse andnud Isamaaliit, Res Publica ja muidugi kõige rohkem Reformierakond, kes valitsuses olnud juba viimased 15 aastat. Müts maha! Just Reformierakond on kõige rohkem saanud oma tahtmist. Eestis valitsev röövkapitalism, piiranguteta turumajandus, hoolimatus rahva enamuse suhtes on peaaegu sajaprotsendiliselt ellu viidud. Reformierakond kaitseb vaid 5–10 protsendi ehk nende jõukamate inimeste huve, kes on selgelt orienteeritud kõrge kasumi teenimisele, ja ta teeb seda osavalt. Ülejäänud Eesti vireleb, ja jääbki virelema, kui sama mudeliga jätkatakse. Reformierakond täidab väga täpselt oma jõukate toetajate tellimust. Ainult Keskerakonnal on õnnestunud valitsuses olles reformikaid ohjeldada, peatada tulumaksu alandamist, kas-

vatada riigi kulutusi sotsiaalalal ning tervishoiu, hariduse ja turvalisuse valdkonnas, tõsta pensione, rohkem toetada majandust ja omavalitsusi.

Mida õhem riik, seda sügavam kriis

Parimaks tõestuseks Reformierakonna juurutatud majandusmudeli toimimisest ja selle tagajärgedest on viimaste aastate majanduskriis. Kõige suurem majanduslangus Euroopas hõlmas neid riike, kus olid madalad otsesed maksud, eelkõige madal tulumaks nii inimeste kui ka ettevõtete tuludelt.

Otseste maksude, sh tulumaksu laekumine ei kuku majanduskriisi algusega nii drastiliselt kui kaudsete maksude – käibemaksu ja aktsiiside – laekumine. See säilib astmelise tulumaksuga riikidel vahendid, et kiiresti reageerida, panustada eelarveraha majanduse turgutamisse ja töötuse kasvu pidurdamiseks. Just nii käitusidki Põhjamaad ja teised Euroopa arenenud riigid. Nende majandus langes vaid mõne protsendi ja töötus kasvas kordi vähem kui Eestis. Meil see võimalus puudus, sest eelarvesse laekus tunduvalt

vähem raha – kriisi alguses väheneb nõudlus kaupade ja teenuste järele, selle tagajärjel aga kukub järsult käibemaksu ja aktsiiside laekumine. Madalate maksude tõttu tekib õhukese riigi niigi väikeses eelarves otsekohe suur auk. Ehk – viletsus toodab veel suuremat viletsust.

Ja pange tähele, siis avanes paremerakondadel hiilgav võimalus veelgi kärpida sotsiaal-, tervishoiu ja hariduskulutusi. Jõukaid valijaid ju ei huvita, et riik midagi kõigile kindlustaks; nemad ostavad arstiabi ja hea hariduse raha eest, mida neil isegi kriisiloludes jääb küllaga kätte tänu madalale tulumaksule.

Eesti majandusmudel ei toeta stabiilsust

Tegelikult ei toeta see majandusmudel ka stabiilset, pikaajalist äriplaaniga ettevõtlust. Kasumi madal maksustamine motiveerib teenima kiiret ülikasumit: kähku ja rohkem raha taskusse, pärast tulgu või veeuputus!

Sellise käitumise heaks näiteks on meie pankade õhutatud kinnisvaramull. Kiirelt teenitud ülikasum võimaldab õitsvalt elada ja kokkukrabadud rahalt intresse lõigata. Rootsi pangad on väikesest Eestist teeninud kümneid miljardeid kroone kasumit ja selle siit ka välja viinud; tulumaks on ju väga madal. Kui Põhjamaades peetakse normaalseks teenida investeeritud rahalt aastas mõni protsent, siis meil pe-

takse isegi 20-protsendist kasumit kehvaks! Kõrge tulumaksu korral pole võimalik ettevõtetest hiigelkasumeid välja võtta mõne aastaga, vaid tuleb äriplaan teha pikemaks ajaks, arendada ettevõtte elu-

JAAK AAB:
Olen kindlalt euroopaliku Eesti poolt, järelkult – ühesuguse madala tulumaksu vastu.

jõuliseks, tõsta tootlust. Ja maksta ka oma töötajatele nii head palka, mis motiveerib neid töötama kõrge tootlusega. Just nii arendatakse ettevõtteid kõrge tulumaksuga riikides, tulemuseks nii ettevõtjate kui ka töötajate heaolu, kõrge tööhõive, väga heal tasemel ja kõigile kättesaadav arstiabi, hoolekanne ja haridus.

Kuidas minna edasi?

Millist majandus- ja maksupoliitikat vajame, et olla riigina võimekas? Põhiküsimus ongi selles, millist Eestit me tahame. Kas Lõuna-Ameerikale omast kauboikapitalismiga banaanivabariiki või euroopalikku heaoluühiskonda, kus

Läbi aegade vintsutusi ja vapustusi läbi elanud maarahvas püsib mõtteerksa ja teotahtellisena. Sellesarnane saatus on ka seni maapiirkondades kõige arvukamat liikmeskonda omaval Rahvaliidul, kes vaatamata valusatele välistele torkamistele, sisemistele käärimistele ja intriigidele oma tegevust jätkab, toetajaskonna huve kaitseb ning riigis kõige kõrgemal tasemel vastutajaks ja otsustajaks pürgib.

JAAN LUKAS
Jõgevamaa ajakirjanik

Viimasel kongressil, mis toimus 20. novembril Tartus, valiti erakonnale uus esimees Andrus Blok. Uuenes juhatus, peasekretäriks kinnitati Taavi Pirk. Eesmärgiks on valimiskünnise ületamine Riigikogu valimistel.

Naised räägivad uuest esimehest

Torma vallast Sadalast Vane-muise kontserdimajas Rahvaliidu kongressil käinud toitlustustevõtja Luule Väina sõnul igav sel kokkusaamisel ei hakanud. „Emotsionaalsust jätkus ning tooni andsid vahelehiited ettekannetele ja sõnavõttudele. Pean lugu president Arnold Rüttilist, kuid mõneti paneb mõtlema, kas kongressi juhatajale märkuse tegemine on temale kui endisele riigipeale just kõige sobivam.

Esimeheks valitud Andrus Bloki kohta on vara hinnangut anda. Palju sõltub tegudest. Tööga koduvallas Rakkes on ta teadaolevalt hästi toime tulnud ja elanike usalduse võitnud, mis annab põhjust loota ka tema arukasse ja võimekasse tegutsemisse erakonnajuhina.“

„Suhtun Blokki igati positiivselt. Ta on mees maainimeste seast ja parim valik praegu Rahvaliidu esimehe ametikohale. Samas on tal vähem kogemusi suures ja kavalas poliitikas orienteerumises. Tema vajab selleks erakonnakaaslaste toetust,“ arvas Rahvaliidu eakate ühenduse „Tegusad“ eestvedaja Jõgevamaal Signe Tamm. „Kunagi on Andrus Blok õppinud luksepaks, mis igati aus ja vajalik amet. Sagedast targutamist tema eriala üle pean küll mõttetuks ja ebaetteiliseks, sest inimese haritus

ja teadmised ei sõltu alati õpitut ametist,“ arutles teenekas rahvaliitlane.

Omavalitsusjuhid on Rahvaliidu hoidnud

Rahvaliidu elujõu hoidjateks ja turgutajateks on suuresti olnud omavalitsusjuhid: vallavanemad, linnapead, volikogude esimehed.

„Kongressi eel olin ka mina aeg-ajalt dilemma ees: mida edasi teha, kellegakoosminna? Nüüd on kindlustunne tugevam. Uut energiat annavad ka nende inimeste arvamused, kes mäletavad ja teavad, mida Rahvaliit maapiirkondades heaks korda on saatnud. Eestimaa poliitikagamma ei saa läbi ilma regionaalparteita, ja usun, et siin pole Rahvaliidule alternatiivi,“ rääkis Lohusuu vallavanem Urmas Soosalu Ida-Virumaalt. Maaelutulevikuja edendamise üle arutledes ütles Soosalu, et mitmed protsessid, näiteks postkontorite ja pangakontorite sulgemine, on paraku pöördumatud. „Paremaks saab muuta bussiliiklust, et bussid sagedamini peatuksid ja kaugematesse küladesse jõuaksid. Uute töökohtade järele tuntakse vajadust igas

Maarahva usk Rahvaliidu pü

ON PESSIMISMI, ON OPTIMISMI: Urmas Soosalu Ida-Virumaalt ütleb, et mitu protsessi, näiteks postkontorite ja pangakontorite sulgemine, on paraku pöördumatud; küll aga saab muuta bussiliiklust ja luua töökohti.

paigas. See aga, kui erakonnad uusi töökohti lubavad, on teadumõttes petlik, sest omavalitsused ja riik ei saa ju ettevõtlussektoris töökohti luua. Iseasi on ettevõtlusele soodsa keskkonna loomine.

Maaolusid arvestades on selles suhtes eriti oluline väikeettevõtluse toetamine.“

Realsemad partnerid Keskerakond ja SDE

„Oleks suur edu, kui rahvaliit-

lased Riigikogusse pääsevad. Realsemateks koostööpartneriteks võib pidada Keskerakonda ja sotsiaaldemokraate. Paremerakondadega on püütud koostööd teha, kuid sellest pole midagi erilist välja tulnud,“ arutles Laekvere vallavanem Aarne Laas Lääne-Virumaalt. „Kui rääkida eelmisest ja uuest Rahvaliidu esimehest, siis märgiksin, et paljud Lääne-Virumaa rahvaliitlased ei pidanud Juhan Aare kandidatuuri just kõige paremaks. Arvatavasti soosis tema esimeheks saamist oluliselt ka Arvo Sirendi toetav suhtumine ja selgitustöö. Uus esimees Andrus Blok on end Lääne-Virumaal näidanud teeneka ja võimeka vallavanemana.“

Siimusti lastekodu Metsatähe juhataja Marika Tekkel lausus, et talle oli erakonnajuhtide klemplemine täiesti vastuvõetamatu. „Ei saa öieti aru, kuidas erakonna eestvedajad üksteist sedavõrd mustata said. Ehk nüüdseks on see ometi lõppenud?“ loodab Tekkel. Tema sõnul on väga tublid Rahvaliidu naisühenduse Epp liikmed Jõgeva- ja Tartumaalt ning Rahvaliidu noored, kes sisevastuoludest umbsetelgi

raudtee Eesti moodi

MUUTUSI ON VAJA: Jaak Aabi arvates tuleb kehtestada astmeline tulumaks, et tagada kõigi inimeste põhiseaduslikud õigused heale haridusele, sotsiaal- ja arstiabile, toimetulekule.

riik kindlustab kõigile põhiõigused – sealhulgas õiguse heale haridusele, sotsiaal- ja arstiabile, turvalisusele.

Olen kindlalt euroopaliku Eesti poolt, järelikult vastu ühesugusele madalale tulu-maksule. Ja uskuge, normaal-ses riigis

Masu ja valitsuse valereaktsioon sellele on viinud meid kogutoodangult tagasi aastasse 2005. Nüüd järgneb paratamat-

on suurema tulumaksu poolt ka jõukad inimesed, kes on uhked oma suurema panuse üle ühiskonnas ja kellel on hea elada oma eluga rahul olevate inimeste seas, kõrgelt arenenud ühiskonnas. Reformierakonna majandusmudel teeb Eesti elust ameerika raudtee. Kiire kasumiteenimine viib majanduse mõne aastaga kasvule, kuid sellele järgneb majanduskriisis seda suurem kukumine.

ult tõus, mõne aastaga jõuame taastada kriisieelse taseme, kuid seejärel tuleb uus majanduslangus. Majandus on tsükliline. Eestit tabab sama majandusmudeliga jätkates uus majanduskriis sama valusalt kui on olnud praegune masu.

Aga uuele, kõrgemale tasemele me nii ei pääsegi. Meie rikkad võivad jõudagi Euroopa viie rikkama riigi jõukatele lähedale, kuid üldiselt elatus-tasemelt jääme aga raudselt viimase viie hulka. Reformikate majandusmudel teeb Eestist üles-alla tormava ameerika raudtee.

Inimesed ise otsustavad – valimiskasti juures

On aeg muutusteks. Peame tagama jätkusuutliku ja stabiilse arengu. Tuleb kehtestada astmeline tulumaks, et tagada kõigi inimeste põhiseaduslikud õigused heale haridusele, sotsiaal- ja arstiabile ning toimetulekule. Omavalitsustele olgu tagatud piisav tulubaas, et neil jätkuks raha hea elukeskkonna kujundamiseks, koolide ja laste-aedade arendamiseks, maaelu edendamiseks.

Keskerakonnal on olemas elu parandamise ning Eesti inimeseks muutmise programm. Millist teed edasi läheme, see on inimeste endi otsustada. Mõelge sellele, kui taaskord valimiskasti juurde lähete!

sib vintske

LEIVATEGIJA: Luule Väin ütles, et RL kongress oli emotsionaalne, kuid et Andrus Bloki valimine erakonna etteotsa andis paljudele veel lootust.

Fotod: Johannes Haav

aegadel oma missioonitundelised tööd jätkasid. „Nad on ikka ja jälle külstanud meie lastekodu, kaasas raamatud, koolitarbed, maiustused ning loomulikult ka hooliv sõna ja hea tuju,“ kiitis Tekkel.

„Osa rahvaliitlasti on teinud tublit tööd, et külades ikka

rahvaüritusi korraldatakse, külplatse korrastatakse ja uusigi luuakse. Traditsioone hoides püsib ka rahvakultuur,“ arvas ettevõtja ja Sadala Külade Seltsi liige Luule Väin, kes kodukandis ja kaugemalgi tuntuks saanud ka koduleivaküpsetajana. Leivaastja

ja leivaahi on tema kodus kõige pühalikumad esemed.

„Erakonnaturism“

Viimastel aastatel on Rahvaliidust lahkunud mitmesse erakonda. Jõgeva ettevõtja Kaido Lehtla arvates pole äramineku erakonda mitte nõrgendanud, vaid vastupidi, tugevdanud. „On ikka nii, et tullakse parematel ja minnakse halvematel aegadel. Järele on jäänud tugevamad, kellest iga-ti lugu pean. Jõgeva- ja Tartu-maalt valitud Riigikogu liige, nüüdne ainus rahvaliitlane parlamendis Mai Treial võib praeguses parlamendis mõjuda küll üksikvõitlejana poliitikaaree-

nil. Kiitust väärrib tema põhimõttekindlus. Loodan, et Mai valitakse ka järgmisesse parlamenti koos oma erakonna- ja mõttekaaslastega, ning et saab taasmoodustada Rahvaliidu fraktsiooni.“

Lehtla sõnul peaks kehtestama seaduse, mis kohustab erakonda vahetanud Riigikogu liikmeid ka parlamendist lahkuma, sest seadusandlikku võimuorganisse on saadud ju konkreetse erakonna hääletega. „Uue erakonnaliikmena võiks kandideerida järgmisesse parlamenti, ja eks siis selgub, kas usaldus on säilinud, tugevnenud või langenud.“

Mis on Teie lähema aja eesmärgid Rahvaliidu juhina?

Kesknädalale vastab ANDRUS BLOK

„Esimeseks sammuks on kindlasti siluda rahvaliitlaste erimeelsused ja panna erakond ühte jalga käima. Seejärel on sihtiks ületada valimiskünnis, jõuda Riigikogusse ja tuua sinna ka rohkem positiivsust, sest kemplemist on erakondade vahel piisavalt olnud. Koostööpartneriteks võivad olla kõik erakonnad, kes meie vaateid austavad ja toetavad. Rahvaliit on oma programmi põhjal maaerakond, mis ei tähenda, et me linnade käekäigu pärast muret ei tunne. Tahame, et Eestimaa igas paigas oleks hea elada, et jätkuks tööd ja leiba, et lapsed saaksid hästi kasvada ja õppida.“

Streikide ja meeleavalduste põhipõhjus Euroopas

Kreekas korraldati meeleavaldused palkade kärpimise vastu, Prantsusmaal toimusid seoses pensionile mineku ea tõstmisega streigid ja tekitati mootorikütusepõud, Inglismaal on alanud hariduseelarve kavandatud kärbetega seotud protestid. Meie meedia näitab eeskätt protestimisega kaasnevat huligaansusi ja korratusi, püüdes mõista anda, et põhjuseks on osaliste primitiivne saamahimu.

HEINO LEVALD
majandusspetsialist

Ent kui süveneda toimuva tegelikesse põhjustesse, mis ilmneb plakatitest ja taustinformatsioonist, siis selgub, et tegelikult toimub nendes maades teadlik protest riikide võimetuse vastu oma majandust efektiivselt korraldada.

Majanduslikult efektiivses riigis on kulud piisavalt kontrolli all ja tulud sellised, et võimaldavad riigil oma ülesannetega toime tulla ning luua reserve raskete aegade ületamiseks. Sellise maa näiteks on sotsiaalse turumajandusega Saksamaa. Kuid rida liberaalseid riike on elanud üle jõu ning kulude katteks võtnud suuri laene. Nüüd, kui üldine majanduslik olukord on raskem, selgub, et raha eelarve tasakaalustamiseks ja võlgade teenindamiseks tuleb võtta inimeste arvelt.

Eestis lepatakse liberaalse ülejõuelamisega

Eestis sellega lepatakse, kuid sealsed inimesed teavad, et puudujäägi vältimiseks ja riigieelarve tasakaalustamiseks on ka teine tee – riigi majandusliku efektiivsuse suurendamine. Selleks on vaja teha tulukaid investeeringuid, et nendest saada dividende

Kui süveneda meeleavalduste tegelikesse põhjustesse, mis ilmnevad plakatitest ja taustinformatsioonist, siis selgub, et nendes maades protestitakse teadlikult riikide võimetuse vastu oma majandust efektiivselt korraldada.

ja makse, kuid neid pole tehtud. Liberaalsed valitsused loodavad vaid erainvestoritele. Ent need, olles saanud kriisist kõrvetada ning nähes globaalse majanduse arengutrende ja rahasüsteemidel kujunenud probleeme, investeerivad Euroopa riikide asemel järjest enam hoopis mujale. Selle tagajärjel kuivab kohalik tulubaas üha enam kokku ning väiksemaks muutuvad ka riigipoolse investeerimise võimalused, kui riik neid ka teha tahaks.

Väljapääs oleks sotsiaalne turumajandus

Ühelgi maal ei hakka rahvas meelt avaldama ainuüksi sellepärast, et riigivõlg on liiga suur ja eelarve puudujäägiga või et väliskaubanduse bilans on negatiivne. Inimeste tänavale kutsumise ja tuleku ajendiks on alati midagi nende jaoks konkreetset: palkade kärpimine, pensioniea tõstmine, hariduskulude vähendamine. Ent praeguste sündmuste kaugem ja peamine mõte on sundida riike oma majanduse tõhusust tõstma, et oma kohustusi inimeste vastu paremini täita.

Meeleavaldused ja streigid on opositsiooniliste jõudude äärmised vahendid, vähendavad riigi majanduslikku efektiivsust veelgi ega saa kesta kaua. Küll aga annavad need märku, et riigid peavad oma majandust tulemuslikumalt korraldama ja inimestest rohkem hoolima. Seda võimaldab sotsiaalne turumajandus.

Õnnitleme head autorit HEINO LEVALDIT

(pildil paremal)

80. sünnipäeva puhul!

Soovime jätkuvalt vahedat sulge ja teravat pilku majanduse suundumuste jälgimisel nii Euroopas kui ka kodumaal!

Teie Kesknädal

Palmaru: Eesti meedia on kui rotveiler, kes võib inimesi ka tappa

"Inimese mõnitamine on Eesti ajakirjanduses sama tavaline nagu ilmataade või leib toidupoes," ütles Raivo Palmaru ajalehele "Pealinn" antud intervjuus.

Meediauuriija Raivo Palmaru nendib, et vaba ajakirjanduse asemele on tekkinud eestipärane *McJournalism*. See on trükitud rämpstoit: palju kirevat paberit, palju värvi, reklaami ja suuri pealkirju, kusjuures nende vahel on paljudele tuttav propaganda-kotlet.

Palmaru märkis, et Eesti ajakirjanduse kriitilisus on kummaliselt valikuline. "Demokraatia valvekoera asemel näeme pigem rotveilerit, kes liputab "omadele" saba ja uriseb "võõraste" peale," vastab ta küsimusele, miks ajakirjandus ei ole peaministri suhtes sama kriitiline kui Tallinna linna peale, kellest ilmub iga positiivse sõnumi kohta lausa 10 negatiivset. Peaministri suhtes aga ületab positiivsete sõnumite hulk negatiivset.

Küsimusele, kas Trubetsky juhtumit vaadeldes saab väita, et tegu oli meedia õhutusel algatatud poliitilise tagakiusamisega, vastas Palmaru, et inimese mõnitamine on Eesti ajakirjanduses tavaline nagu ilmataade või leib toidupoes. "Sageli on "ajakirjanduslike" materjalide avaldamise ainus eesmärk kahjustada kellegi mainet, teha ta avalikkuse silmis põlastusväärseks või naerualuseks, õhutada vaenulikke tundeid tema vastu," ütles ta. "Ajakirjandusest on saanud eetika vaba äri, mis on üles ehitatud inimeste sõimamisele. Nii teenitakse raha. Trubetsky, loomult hea ja pehme inimene, oli lihtsalt järjekordne ohver."

Palmaru tõdeb, et pahatahtlik lahmimine meedias mõjutab nii üksikinimest kui ka ühiskonda. "Sõimamine pole mingi süütu nähtus *à la* need on ainult sõnad, see pole ohtlik ega oluline! Tänapäeval teatakse üsna hästi, et kommunikatsioon päästab inimese psüühilises süsteemis ja selle kaudu organismis valla suuri muutusi. Ma ei liialda, kui väidan, et meedia võib inimesi tappa."

Palmaru märgib, et meediakriitika ei ole meil sallitud. "Ajakirjandus tõlgendab iga kriitikanooti enda aadressil kui kommunismi kuulutamist ja demokraatia saboteerimist. Mida teha? Lahenduseks on meedia professionaliseerumine ja tema vastutuse suurendamine."

13. septembrist 12. oktoobrini viis OÜ Meedius Eesti läbi meediamonitooringu, mis käsitles Tallinna, Keskerakonna ja ka Edgar Savisaare kajastamist Eesti meedias.

Toimetuselst: Vt ka lk 10 "Uurimus paljastas meedia loodud vale"

Algus esilehel

Kiiresti tuure üles võtnud ja isegi rahvusvahelisi mõõtmeid kogunud skandaal ERSO rahastamise, peadirigendi ja kultuuriministri teemadel ärgitas kultuuriüldsust oma probleemidest rääkima.

ENN EESMAA
Keskerakonna aseesimees,
Riigikogu liige

Tõepoolest, kui vähegi süveneda, selgub, et ERSO mured pole kaugeltki suuremad kui kirjarahva, kujutava või teatri-kunsti esindajate, samuti eliit-orkestriga mitte seotud muusikainimeste probleemid.

Ka filmitegijad kurdavad, et paberil ja statistikas on nende elu ja loominguvõimalused tegelikult võrattult soodsamad. Pilt pole sugugi rõõmsam kohalikul telesaastikul ja trükimeedias, mis, osaliselt finants-põhjustel, kolletub kiiremini kui leinakask sügisel.

Kas täna võib Eestis üldse leida

kedagi, kes töötab kultuurival-las ning on rahul ja kindel, et tema perel ka homme leib on laual? Kui siia lisada veel üha kahanev lootus loominguliseks rahuloluks, mis tekib ju ennekõike siis, kui oma lemmikalale saad rahu ja segamatult keskenduda.

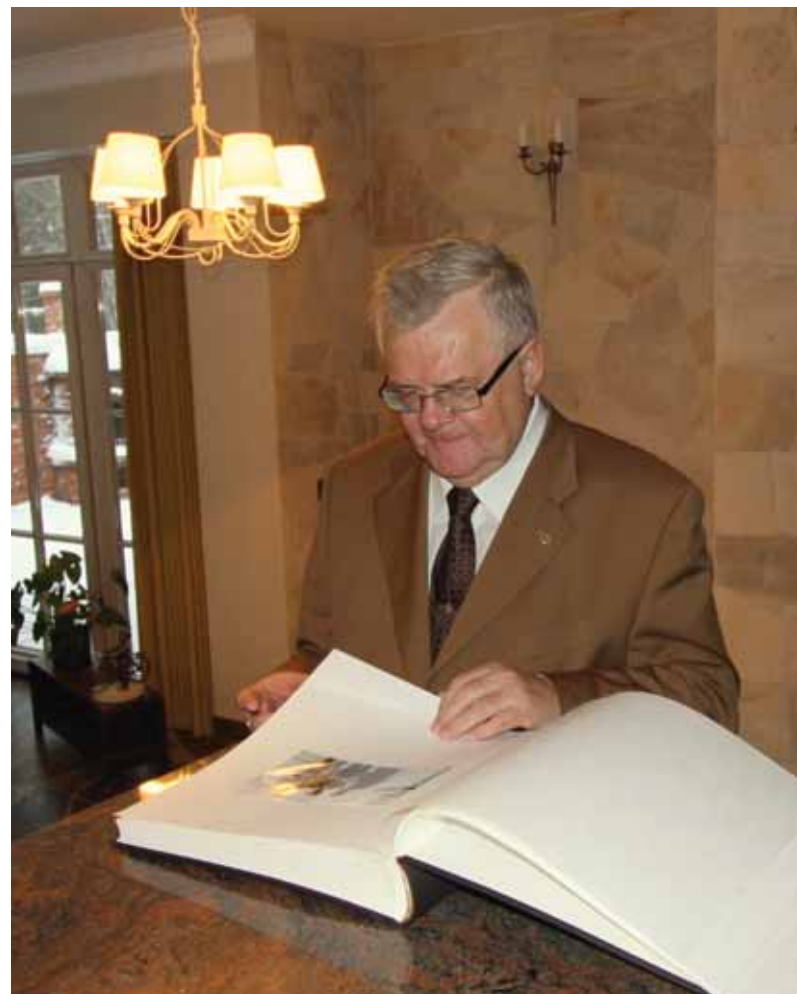
Loomulikult tahavad jooksivad probleemid lahendust. ERSO peab oma tegevust jätkama, ajalehed ilmuma, filmid linastuma, kunstinäitused silma ja hinge rõõmustama. Või ka vihastama, sest maitset on inimestel ju nii erinevad.

Kindlasti peavad tekkinud olukorras süüdi olevad tege-lased omad järeldused tegema, neid peaks ehk karistamagi, ükskõik mis ametinimetust nad ka ei kannaks või kui suuri loomingulisi saavutusi omaks.

Olen kujunenud situatsioonile palju mõelnud ning avalikult teinud ühes kultuuri teemasid ausalt vaaginud telesaates ettepaneku, mida pean mõtekaks. Olen oma ettepanekule saanud rõõmustavalt rohket ja peamiselt toetavat vastukaja.

Seega arvavad üsna paljud, et aastate jooksul kultuurival-las

Eesmaa: Teeme

LAULASMAAL: 25. novembril kirjutas Edgar Savisaar oma Pärdiga Istanbulis ja Laulasmaal. "Mõnikord ma tunnen teisitimõtlejana, nagu oli Arvo Pärt 30 aastat tagasi. Näiteks visioon näitab oma uudistes ainult minu kinganinasid ja p selline habe nagu Arvol..." Foto Tallinna linnakantsleil

Reformierakond võttis venelastelt Pronkssõ

Ei ole enam hingelist valdkonda, mida lausliberaalsed reformierakondlased oma kirsasaabastega maha tallanud poleks. Juba vilksas Delfis pealkiri, et valitsuse juhtverakond käitub nagu elevant portselanipoes. Kultuurirahvas on kahes leeris, kusjuures minister Laine Jänest toetavad üksnes need, kes temalt oma projektideks raha on saanud.

URMI REINDE
urmi@keskandal.ee

Ütlen kohe hakatuseks ära, et ega Kesknädalgi kõik üksikasjad juba rahvusvaheliseks skandaaliks paisunud ERSO ja Kultuuriministeeriumi konfliktis selged ole. Või Jänese-Järvi konfliktis, või Jänese-Siitani konfliktis, või Ansipi-kultuurirahva konfliktis. Kuid kogu loo poliitiline taust näib olevat selge: Kultuuriministeerium on juba mitmendat „hooaega“ olnud Reformierakonna käes (Paul-Eerik Rummo, Urmas Paet, Margus Allikmaa, Signe Kivi, Laine Jänese) ning kõik, mis kultuuri alas juhtub, on absoluutselt selle erakonna liht-

retoorika nägu ja algklassimatemaatika tegu: kui on vaja inimesi meelitada, siis otsime ja leiame raha kohe; kui raha ei ole või kui mingi kakk on kokku keeratud, ajame inimesed minema.

Olgu siis 10 aastat ERSO direktorina töötanud Andres Siitani või rahvusliku uhkuse, maailmamainega kultuuri-korutsee Neeme Järvi.

Raha on kõige mõõt

Reformierakond mõõdab kõike rahas, sest see on lihtne. Raha on, anname lastele süüa, raha ei ole, ajame lapsed lauast minema; tulgu nad tagasi siis, kui majandus jälle tõusma hakkab, näiteks 15 aasta pärast. Miks ma tõin pealkirjas esmapilgul ehmatava võrdluse? Sest mäletan lõõmavaid vaidlusi erinevates keskkondades enne Pronkssõduri äraviimist, ja minu jaoks jäi neist vaidlusist tähtsaimana kõlama kahtlus: kas Eesti riik ikka on majanduslikult valmis Pronkssõduri minemalohistamist kinni maksma? Minu isamaalik tutvusring-kond, kes pimestavas tänu-

mees jooksis Ansipile too- hetk kohe ligi 50-protsendist toetust avaldama, hüüdis 2007-nda kevadel peaaegu kommunistliku sãrasilmsu- sega: "Käin või palja p-ga, peaasi, et Aljoša sealt kaob!" Noh, armas rahvas, nüüd on see palja p... aeg käes! (Palun sügavalt vabandust väljenduse pärast.)

Maksame siis üheskoos rõõmsalt ja rahulolevalt kriisi kinni! Töötud, väljarändajad, kümned tuhanded „4300 miinus maksud“-saajad, kärpepalgalised, palgata puhkusele sunnitud... Siiasamma patta mahuvad ka raamatukogude „8000 miinus maksud“-tõõtjad; muuseumifännid üle Eesti, keda Jänese tahtis reformida üheks suureks muuseumiks; profimuusikud, kes otsivad lisatööd kõrtsidest, matustelt ja laevadelt; ning tagatippu muidugi ka maestro Järvi, kellele me ei suuda maksta, sest kokkukukkunud majandus ei saagi ju finantseerida kõrg-kultuuri.

Kreenholmi pankrotti võimaldanud ja maaelu surnuksvalit-senud (tänu hea termini eest, Kalle Mälberg!) parempoolsed ei suudagi aru saada, et nad midagi valesti on teinud – raha ei ole, kaputt, hoidke moka maas!

Ärge tulge rääkima, et Aljoša ei puutu asjasse!

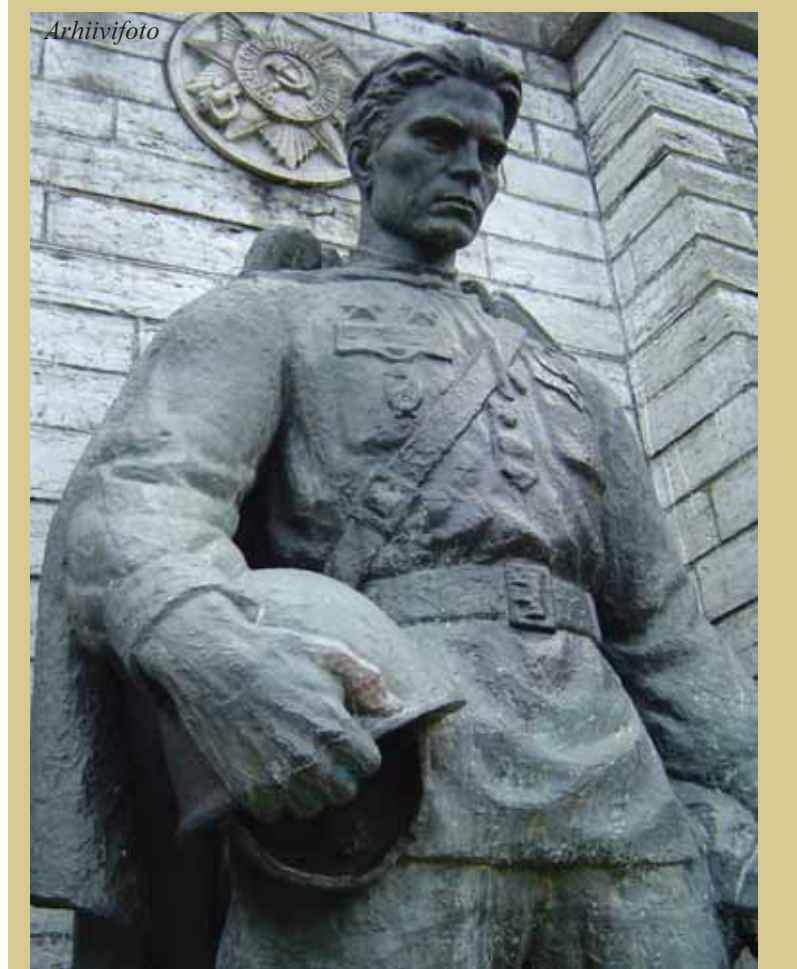
Ärge tulge rääkima, et Aljoša ei puutu asjasse! Puutub ikka küll – see oli üks põhjus, miks Eesti kriis on sügavam kui kriis Euroopas ja maailmas! Iiri töötud, keda me kohe abistama hakkame, saab juba praegu 800 euri (12 500 krooni) abiraha! 2007. aasta jaanuaris-veeb-ruaris oli palju tarku mehi, kes ennustasid, et Aljoša äraviimine lõpetab Eestis terved tööstusharud, ja nüüd, ligi neli aastat hiljem, ongi lihtsalt nii läinud.

Vähe sellest, veerand elanikkonnast, meie venekeelsed inimesed, kes on siin samuti töötanud ja makse maksnud, – neile sülitati lihtviisil hinge ja nende valmidus Eesti kui oma kodumaa eest seista vähenes olematusse, sest nende inim-väärikust alandati rängalt. Seda näitavad kõik hilisemad 9. maid Tallinnas Kaitseväge kalmistul. Miks me seda tegime? Kas oleme täna selle-võrra õnnelikumad?

19 aastat reforme – kellele?

Loen netist tuhandeid kultuuri-rahva kommentaare ja imestan: kust see raha siis tulema peaks? Riigis on 19 aasta jooksul tehtud kallid ja pöördelised reformid, ja ikka me veel räägime tegemata haridus- või haldusreformist, aga me ei märka, et tasku jääb üha tühjemaks ja rahatekk käriseb kohe,

Arhiivifoto

KUMBKI EI KÕLVANUD: Meie tublidele reformistidele samamoodi tehti tuul alla seni eestlaste pühamehe staatu

kui keegi üritab seda jupikaupa enda peale tõmmata. Mart Niklus nimetas seda kõike eelmises Kesknädalas Eesti finantskatastroofiks.

See vihkamine, mis kommentaariumis väidetavalt Reformierakonna toetajate poolt on viimastel nädalatel kultuuri-inimeste kui muidusõjate

kultuurikongressi!

oma blogis kohtumistest Arvo ennast praegu samasuguseks siis, kui avalikõiguslik teleortfelli. Oleks mul vähemalt

tekkinud ja tänini lahendamata probleemide ausaks ja professionaalseks analüüsiks tuleks kokku kutsuda Eesti kultuurikongress. Mida varem, seda parem, kuid kindlasti mitte ülepea kiirustades.

Mäletate, kui otsustavalt vajalik oli kunagine loomeliitude pleenum Toompeal Riigikogu saalis. Paljud peavad seda kultuuri ja tollase poliitika tipp-sündmust Eesti vabanemisprotsessi alguseks. Täna on ühiskondlik-poliitiline olukord sootuks teine. Seepärast pole ühelgi erakonnal võimalik kultuurikongressi oma valimis- või üldisemalt parteilise propagandavankri ette rakendada. Paljud kultuuriinimesed, kuid kaugeltki mitte kõik, kuuluvad ju avalikult või salamisid kõikide erakondade ridadesse.

Kultuurikongressi peaksid kokku kutsuma Eesti loomeliidud ühiselt, et oma esindajate kaudu välja öelda arvamus tänaste probleemide põhjuste kohta. Üheskoos tuleks analüüsida probleemide lahendamiseid, sest kaugeltki kõik neist pole seotud rahaga. Loomulikult tuleb mõelda ja üheskoos otsustada, kuidas suhteliselt väheseid raharesse mõttekamalt kasutada. Kongressi võiks ühildada terve

järgmise aasta vältava rahvusvahelise üritusteseeriaga „Tallinn – Euroopa kultuuri-pealinn 2011“. Mitte pelgalt seetõttu, et kongressile võimalikult suurt üldist tähelepanu tõmmata, vaid ennekõike selletõttu, et meile muret tekitavatele kultuurielu probleemidele püütakse praegu pingeliselt lahendusi leida terves Euroopas.

Euroopa Liidu kultuuriprogrammid on seni olnud küll üsnagi edukad, kuid arenguruumi on piisavalt. Praegune üleeuroopaline programm „Kultuur“, mis algas juba kol-

Tuleb mõelda ja üheskoos otsustada, kuidas suhteliselt väheseid raharesse mõttekamalt kasutada.

me aasta eest ja vältab veel kolm, võimaldab igal liikmesriigil toimuvast kasu lõigata. Nii loomingulist kui ka rahalist. Sellise programmi kaudu aidatakse tuhandeid kultuuriorganisatsioone niisuguste kultuuri- ja kunstiprojektide kavandamisel ja rakendamisel, mis aitavad süvendada Euroopa kultuuripärandi tundmist ja levitamist, edendavad kultuurivahetust, kunsti- ja

kultuuriloomet ning kirjandusteoste tõlkimist.

Palju rohkem on kõikjal (ka meil Eestis) võimalik ära teha loomemajanduse valdkonnas. Kultuurikongress võiks ja peaks otsima võimalusi ja lahendusi hoopis üldisematele probleemidele kui kultuuriministri saatus.

Kõiki liikmesriike ühendav Euroopa Komisjon on avaldanud arvamust, et just praegu on õige aeg uue Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava väljatöötamiseks. Selles saaks konkreetse väljundi iga rahva soov Euroopa kultuurielu rikastamiseks nii vormis kui ka sisus.

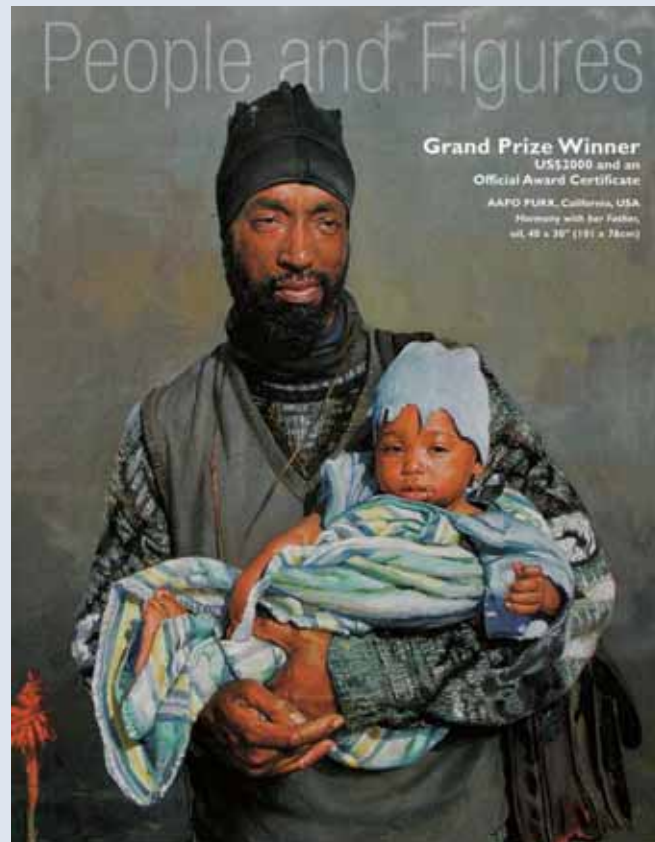
Miks mitte teha seda Eestis? Miks mitte seda teha eriti aastal, mil Tallinn on rahvusvahelises huvikeskmes, olles kogu Euroopa kultuuri-pealinn?

Kultuurikongressi idee ja vajadus ühildub otseselt ja loomulikult Euroopa kultuuri-pealinnade traditsiooniga. Täna maailmas on meil vajadus või õigemini kohustus lokaalselt tegutsedes mõelda võimalikult globaalselt, vähemasti euroopalikult. Eesti kultuurikongress pakuks selleks oivalisi praktilisi väljundeid.

Kunstnik Aapo Pukk pälvis ülimate auhinna

Palos Verdes Estates (California, USA) elav eesti kunstnik Aapo Pukk pälvis 21 riigis leviva ja rohkete küsitluste järgi maailma mainekaimaks kunstiväljaandeks peetava *International Artist Magazine*'i korraldatud võistlusel „Inimesed ja figuurid“ peaauchinna.

Auhinna sai Aapo Pukk õlimaali eest „Harmony oma isaga“ (pildil). Kunstnik kujutab 101 x 76 cm lõuendil Kalifornia lõunakaldal Venice Beachil kohatud isa, kes hoiab süles väikest tütrekest. Maali lakooniline, ent mõjuv ülesehitus näitab Pukki kui väljakujunenud tugeva sotsiaalse närviga meistrit, kes suudab lihtsas igapäevahetkes tabada jäävaid väärtusi.

psühhikahuri, eestlastelt Neeme Järvi

Foto Scanpix

ei sobinud ei venelaste pühapaik ega hauad Tõnismäel, sest nautinud muusikakorüfee Neeme Järville.

ror ja viimati Trubetsky-vastane psüühiline terror. Miks siis ei või järgneda Järvi-vastane psüühiline terror? Väga hästi võib!

Psüühikahaige ühiskond

Kes seda kõike mahitab? Midagi pole teha, olen sunnitud, erinevalt mõnest siin psüühikahaiges ühiskonnas tunnustatud ärapanijast-kojanarrist, viitama vaimselt tervele naabrile Sami Lotilale: te, eestlased, olete ikka lollid! Sest ise me seda ju mahitame. Olemegi lollid. Mina ise kindlasti nii labaselt ei väljenduks; ütlesin klassikaliselt: oleme kilplased! Sest häda ja hale on vaadata vohavat abitud majandusajade ajamisel, kus nn investeerimise õigustamise all on suured tootmisettevõtted maha äritud väliskapitalile. Siit edasi järgneb loomulikult küsimus: mis häda peaks väliskapitalil olema tasuda mingi Neeme Järvi töötasu või pärismaalaste sümfooniaorkestri ülalpidamiskulusid? Ja kui palju ettevõtetmakse meil oma kultuuri asjatamiseks riigi sisse üldse jääb? Järgmisel aastal möödub 20 aastat uue vabariigi loomisest. Meenutagem, kus oli Soome 20 aastat pärast sõda, 1965-ndal? Helgus ise! Kusjuures Soome aeg oli tõesti sõjajärgne, koos reparatsioonidega Venemaale.

Meil polnud 1980–90-ndatel mingit sõda. Vastupidi, täna, kui meie oma ettevõtlusest ja tööstusest on alles must maa, tundub, et oli lausa heaolu. Igatahes jätkus, mida siin poolele maailmale erastada-ärastada. Miks on siis rahvas nii vaene, et osta ei jõua, ja riik nii vaene, et ERSO-t ei jaksa pidada? Kas me pole 20 aastat kõvasti tööd teinud või? Minu meelest on siin surnuks töötatud, aga töö tulemus on vaid vaeste kisa kitsakese riigieelarve kallal...

Reformierakond peab ennast majanduserakonnaks, aga majandust ju ei ole. Olles suurema osa oma 11-aastasest valitsemisajast juhtinud Kultuuriministeriumi, on ta viinud ka põhiseadusliku kohustuse – arendada Eesti kultuuri – sinna, kus see parasjagu on. Pronkssõduri kätkest ära viimine, Tallinna vanalinnaavaadete risustamine natsiristiga ja nüüd Neeme Järvi pagendamine on kõik, mis meile võiks meenuda vabariigi värgist viimaste valimiste järel.

Samal teemal vt ka Kesknädal, 15. september
Kn „Nu Zajats, pogodi!“

Kesknädal, 24. november
Alar Sepper
„Jänese-Ansipi ülbus pööbli suhtes“

1900 osavõtjaga ülemaailmsel konkursil esikohale tulnu jääb erakordset tunnustust kommenteerides tagasihoidlikuks. Ta ütles, et on varemgi auhindu saanud, kuid mitte kunagi nii kõrget. Puki sõnul tundub ta Harmonyt maalides, et tegemist on tema teemaga, ning et ta suutis panna lõuendile olulise osa oma emotsioonidest, ega mõelnud taieist võistlusele saates, et võiks tulla esimeseks kõigi nende kunstnike hulgas, kes samuti tunnustusele kandideerisid.

„Samas olen õnnelik, et mulle oluline töö äratas tähelepanu ning satub suure hulga kunstisõprade huviorbiiti,“ ütles Pukk. „Usun, et isaduse, tuleviku, unistuste ja neist loobumise valus teema, mida käsitlen, puudutab inimesi üle maailma.“

Teise koha vääriliseks tunnustati USA kunstnik Zhaoming Wu Californiast. Kolmas koht läks Hisamu Kidole Jaapanist. Lisaks kuulutati välja 10 finalistit Taanist, Kanadast, USA-st, Inglismaalt ja Argentiinast.

1999. aastast maailma suurimasse portreekunstnike organisatsiooni, üle 3000-liikmelisse *Portrait Society of America (PSOA)* kuuluv Aapo Pukk on 20 aasta jooksul maalitud üle 2500 portree. Tema lõuendeid kohtab peale Eesti ja Ameerika Ühendriikide kunstikogude Kanadas, Brasiilias, Jaapanis, Lõuna-Aafrikas, Ugandas, Venemaal, Kreekas, Prantsusmaal, Itaalias, Šveitsis, Saksamaal, Suurbritannias, Iirimaal, Rootsis, Soomes ja Lätis.

Kunstniku enda kommentaare töö valmimisest loe Aapo Puki kodulehelt: <http://aapopukk.com/et/>

Kn

Keski Kultuurikogu esimeheks sai Raivo J Raave

Hingedekuu 23. päeval valis Keskerakonna Kultuurikogu endale eestseisuse, esimehe ja aseesimehed. Esimeheks sai teoloog ja kolumnist Raivo J Raave, aseesimeesteks kultuurikeskuse „Lindakivi“ juhataja Katrin Siska ja endine Riigikogu liige, doktor Arvo Haug. Kogul on 7-liikmeline eestseisus. Kultuurikogu võtab oma ülesandeks erakondliku poliitilise kultuuri parandamise ning tahab soodustada kultuuri- ja loomeinimeste erakondadevahelist koostööd. Eestseisus on arvamusel, et kultuur, mis lähendab rahvaid, suudab vähendada asjatuid vastandumisi ühe väikese rahva poliitilises tegevuses. „Poliitiline kultuur on õpitav ning kõik süsteemid ühiskonnas toetuvad kultuurile,“ ütles vastvalitud esimees Raave lootusrikkalt.

Kesknoored nõudsid piketil töökohti

Novembri teisel laupäeval kogunes kümnekond Keskerakonna noortekogu liiget Viljandi turuplatsi ääres, et juhtida avalikkuse tähelepanu noorte väga kõrgele tööpuudusele.

JÜRI KUKK
Kesk-Eesti Postipoisi
toimetaja

Pikett jäi ilmselt paljudel tähelepanemata, sest oma pitseri vajutas üritusele vihmane ilm. Noori endid see siiski ei häirinud. Mitu noormeest olid kaasa toonud oma neiu, et üheskoos meelt avaldada. Noorte sõnum leidis mõõdujate hulgas siiski tähelepanu. Piketeerijate ette oli ennast sisse seadnud ka üks noormees, kes üritas kesknoorte loosungites sisalduvaid seisukohti naeruvääristada, teatades, et tegelikult on töökohti küllalt, noored ise ei otsivat neid. Viljandi noortekogu esimees Alari Leiman luges ette pöördumise, mille järgi tahaksid noored anda oma panuse tööturul ning kaasa aidata riigi arengule ja Eesti inimeste heaolu kasvule.

„Mitte ainult noorte tööpuudusele, vaid kogu tööpuudusele ei pööra valitsusparteid piisavalt tähelepanu,“ rõhutas Leiman. Tema sõnul ise loomustab tänast olukorda järsk tööpuuduse kasv noorte hulgas, mis on 15–24-aastaste noorte hulgas jõudnud neljakümne protsendini. Euroopa Statistikaameti andmetel on Eesti noorte tööpuudus töötute hulga järgi Euroopas häbi-väärsl kolmandal kohal.

Õppeaasta alguses viis Keskerakonna noortekogu üliõpilaste seas läbi küsitluse, kus taheti teada, kas noorte kõrge tööpuudus väärisk riigilt suuremat tähelepanu. 84 protsenti tudengitest arvas, et riik peaks sellele probleemile rohkem tähelepanu pöörama. Piketil pakuti välja algatus, kuidas aidata noortel tööd leida. Keskerakond pakub inimestele selleks abi, viies kokku tööandja ehk ettevõtja, kellel on tööd pakkuda, ning inimese, kes otsib tööd. Töösoove ja -pakkumisi saab jätta Keskerakonna Viljandi bürosse (Tartu tn 9A),

SOOVIVAD AIDATA: Kesknoored juhtisid Viljandis tähelepanu järsule tööpuuduse kasvule noorte hulgas. Eesmärgiks on viia tööandjad kokku inimestega, kes tööd otsivad.

Aab: noored algatasid Viljandimaal tööborsi

„Vaatomata vihmasel ilmale olid noored südikad ning said ka mõõdujatel kiita, et seisavad täiesti õigete asjade eest,“ ütles Riigikogu liige ja endine sotsiaalminister Jaak Aab Viljandi turu juures kesknoorte meelevaldust kommenteerides. Tema sõnul tuldi noortega üheskoos arutledes tööborsi loomise mõttele. „Jagati lendlehti, millel kirjas, kuhu saavad töötotsijad ja -pakkujad jätta oma kontaktid ja niiviisi kokku saada.“ Aab väitis, et kui valitsus olukorra leevendamiseks midagi ette ei võta, siis tulevad noored ise tänavale ja näitavad, mida on vaja teha.

meiliaadressil: viljandimaa@keskerakond.ee või Keskerakonna Viljandimaa piirkonna büroo telefonidel 43 43 010; 53 021 832. „Me viime kaks osapoolt kokku, aidates kaasa tööhõive kasvule, sealhulgas noorte hulgas,“ seisab pöördumises „Loomu noortele töökohad!“. Tööpakkumisi oodatakse ka

osaajaliseks või hooajaliseks tööks.

„Me tahame, et noored ei peaks tööotsingul lahkuma kodumaalt,“ selgitas Leiman. Ürituse käigus jagasid kesknoored turul liikuvatele inimestele sadakond lendlehte, et oma sõnum võimalikult paljudeni viia.

Kanal2 keeldus meelevaldust näitamast

Haapsalu katlamaja juures toimus 13. novembril linna ajaloo teine meelevaldus – toasooja järsu hinnatõusu vastu protestis paarsada inimest. Meelevaldajad kandsid näiteks selliseid plakateid: „Hinnatõusu ja maksutõusudega küüditatakse Eesti inimesi“. Loosi läks ka Juhan Partsi lause: „Ainult aborigeenid ei võitle hinnatõusu vastu.“ Viimati protestisid kohalikud elanikud 1995. aastal Haapsalu raudteejaamas – rongiliikluse sulgemise vastu.

Toasooja hinnatõusu vastu kutsus inimesi meelt avaldama Haapsalu linnavolikogu esimees Jaanus Karilaid, kelle sõnul Eesti on seni olnud kahjuks monoloogi-ühiskond. „Valitsus kuulab vaid iseennast,“ lausus ta, tuues näiteks valitsuse läbirääkimised nii ametiühingutega kui ka Linnade Liiduga.

Meelevaldusel viibisid Lääne Elu ajakirjanikud ja Kanal2 reporter, kes tegi põhjalikku tööd. Ometi uudistetoimetust seda uudist Kanal2 eetrisse ei lubanud. „Kuna meelevaldus oli jõulise sõnumiga – saadeti avalik pöördumine Vabariigi Valitsusele ja Riigikogule ning tänavale oli ikkagi tulnud pea 200 inimest –, siis järelikult see segas liialt häirivalt Reformierakonna „esindustelevisiooni“,“ ütles Karilaid.

„Seevastu näiteks Ansipi sünnipäevast nägime Kanal2 kaudu pikki imetlust täis saatelõike. Ka siis, kui Liisa Pakosta (IRL) Tallinnas rahvaga koos tänavakampaaniat teeb või Taavi Rõivas

Reformierakonnast Öismäe tiiki sattunud pingi saatuse pärast muretseb, on asi alati „uudisväärtuslik“ ja pääseb eetrisse. Haapsalu inimeste mured aga poliitilis-meelelahutuslikule Kanal2-le selgelt

korda ei lähe,“ tunnistas Karilaid.

Pöördumises meenutati, et Eraküte AS tõstis alates 1. novembrist Haapsalus toasooja hinda 13,6%. Hinnatõusu tõttu kallines küte iga 1000 krooni kohta 136 krooni. Toasooja käibemaks on viimase kolme aastaga tõusnud Eestis aga lausa 5 protsendilt 20 protsendini. Samuti tunti pöördumises muret selle üle, milliseid mõjusid toob kaasa monopolidele hinnapiirangute kehtes-

tamise seadus. „Meie huvi on saada teada antud seaduse mõju Haapsalu linna elanikele ning kas antud seaduse mõjul võib tõusta ka veehind. Kui elektrienergia reguleerimine ja kontroll läks Konkurentsiameti kätte, tõusis elektri kWh hind erinimeliste maksude abil mitmeid kordi. Kas veehinna osas on oodata sama?“ küsitakse valitsuselt.

Keskerakonna Läänemaa piirkonna teatest

SUURED KULUD: Toasooja järsu hinnatõusu vastu Haapsalus protestis paarsada inimest. Meelevaldusel viibis Kanal2 reporter, kes tegi põhjalikku tööd, intervjuuerides ka Haapsalu volikogu esimeest Jaanus Karilaidi. Ometi uudistetoimetust seda uudist Kanal2 eetrisse ei lubanud.

Üritused Tartus

Teisipäeval, 7. detsembril kl 16
võtavad valijaid vastu
(Keskerakonna büros, Ülikooli 12)
linnavolinikud **Natalja Trošina** ja **Igor Abarenkov**.

Reedel, 10. detsembril kl 17
kohtuvad tartlastega (Keskerakonna büros)
Riigikogu liige
Arvo Sarapuu ja
Riigikogu Keskfraktsiooni nõunik
Manuela Pihlap.

Esmaspäeval, 13. detsembril kl 16
võtavad valijaid vastu linnavolinik
Olev Raju.

Reedel, 17. detsembril kl 13
kohtuvad tartlastega Tartu abilinnapea
Karin Jaanson
haridusosakonna saalis
(Raekoja plats 12).

Reedel, 17. detsembril kl 16
võtavad valijaid vastu Riigikogu liige
Nikolai Põdramägi.

Laupäeval, 18. detsembril kl 15
Tartu Ülikooli ajaloomuuseumi Valges saalis Toomel
Natalja Trošina jõuluootuse-kontsert "Ave Maria".

Ilusalong

Lasnamäel, Pae 64
avatud: E-R 10-20 L-P 10-17

Naiste-, laste- ja meestejuuksuri teenused, sh juuksepidendused, maniküür, pediküür, kunstküüned, depilatsioon, solarium, kvalifitseeritud massöör (30 minutit - 100 krooni)

Pensionäridele juukselõikus 50 krooni

Telefon 6 381 271, bussid nr 31 ja 58, peatus UUS PAE

Sergei Maasini juubelikontserdid

Kultuurikeskuses „Lindakivi“

laupäeval, 4. detsembril kell 19

Pilet 75 kr.

Toetab Lasnamäe Linnaosa Valitsus

Noorte visioonifoorum „Eesti tegijad 2018“

Kandideeri lühiessega noorte visioonifoorumile „Eesti tegijad 2018“!

Arengufond
kuulutab välja konkursi kümnele „Eesti tegijad 2018“ foorumi kohale, et leida üles tulevased tegijad erinevatest eluvaldkondadest.

Foorumile kogunevad ärksad noored
6. detsembril Tallinnas

Tutvutakse Kasvuvisioni raames seni ekspertide ja otsustajate ringis tehtuga ning keskendutakse üheskoos mõjukaimate sammude leidmisele, mis meid unistuste Eesti suunas viiks. Visioonifoorumi eesmärk on kokku tuua erinevate eluvaldkondade tulevased liidrid, kes kümne aasta pärast teevad olulisi otsuseid majanduses, poliitikas ja kultuuris. Foorumil saab alustada tihedat koostööd Eesti tuleviku loomiseks ning välja käia innovaatilised ideed, millega tuleks juba praegu tegelema hakata. Konkursil osalemiseks tuleb saata lühiessee (kuni üks A4) aadressil erik@donnybrook.ee

Lisada vanus, organisatsioon/kool/ettevõte.

TV 14

6. – 12. DETSEMBER

ESMASPÄEV, 6. DETSEMBER

00:00	Info TV
19:00	Tervisesaade. Narkoprobleemid
19:30	Soe tuba 3/4. Kuidas soojus meie koju jõuab? Autor Kalle Mihkels
20:00	Tallinna TV esitleb. Südamelt ära.
20:15	Pealinnapilt
20:40	Riigikogu istung: arupärimistele vastamine ja avatud mikrofon I
00:00	Info TV

TEISIPÄEV, 7. DETSEMBER

00:00	Info TV
19:00	Pealinnapilt*
19:30	Tallinna TV esitleb. Südamelt ära.
19:45	Dokumentaalfilm
20:00	Tallinna linnapea ja tema meeskonna kohtumine Mustamäe linnaosa rahvaga Riigikogu istung: arupärimistele vastamine ja avatud mikrofon II
00:00	Info TV

KOLMAPÄEV, 8. DETSEMBER

00:00	Info TV
19:00	Pealinnapilt*
19:30	Tervisesaade. Narkoprobleemid
20:00	Tartu Rockiga Shveitsis
20:30	Tallinna linnapea ja tema meeskonna kohtumine Mustamäe linnaosa rahvaga*
22:30	Info TV

NELJAPÄEV, 9. DETSEMBER

00:00	Info TV
19:00	Erakorraline omavalitsusfoorum. Ülekanne Tallinna Õpetajate Majast.
21:30	Soe tuba 3/4* Kuidas soojus meie koju jõuab? Autor Kalle Mihkels*
22:00	Pealinnapilt*
22:30	Info TV

REEDE, 10. DETSEMBER

00:00	Info TV
19:00	Tallinna visioonikonverentsil Tallinna linnapea ja tema meeskonna kohtumine Pirita linnaosa rahvaga Pealinnapilt*
22:10	Pealinnapilt*
22:35	Info TV

LAUPÄEV, 11. DETSEMBER

00:00	Info TV
19:00	Tallinna linnapea ja tema meeskonna kohtumine Pirita linnaosa rahvaga*
21:00	Tartu Rockiga Shveitsis
21:30	Soe tuba 3/4
22:00	Tartu Fortum. Uuest sooja ja elektri koostootmisjaamast.
22:30	Info TV

PÜHAPÄEV, 12. DETSEMBER

00:00	Info TV
19:00	TeleTallinn. Tallinna Pressikeskuses on linnapea Edgar Savisaar*
20:15	Erakorraline omavalitsusfoorum*
23:00	Info TV

Uuring paljastas meedia loodud vale

24. novembril tutvustati Tallinna linnavalitsuse pressikonverentsil Meedius Eesti OÜ poolt läbi viidud meediamonitoringut, mis käsitles Tallinna, Keskerakonna ja ka Edgar Savisaare kajastamist Eesti meedias tänavu 13. septembrist kuni 12. oktoobrini.

Jälgiti põhilisi ajalehti, telekanaleid, *online*-portaale, Rahvusringhäälingut (kuid ei käsitletud linnameediat, et pilti mitte segasemaks ajada). Sel perioodil osutas meedia Tallinna juhtimisele tähelepanu kokku 1145 korral. Nende sõnumite auditoorium ulatus kokku 150 000 inimeseni, suurim osa oli seejuures võrguväljaannetel. Võrreldi ka seda, kuidas käsitletakse Tallinna linnavalitsust ja Tartu linnavalitsust, samuti võrreldi peaministri ja Tallinna linnapea käsitlemist.

Jahmatavad tulemused

Uuringutulemuste kohaselt ilmus Keskerakonna iga positiivse sõnumi kohta neli negatiivset. Tallinna linnavalitsust koos Keskerakonnaga mainiti põhiliselt negatiivses kontekstis, Tartu linnavalitsust ei mainitud kordagi erakondlikus kontekstis. Edgar Savisaare

kohta ilmunud iga positiivse sõnumi kohta tuli 10 negatiivset, peaminister Andrus Ansipist ilmus iga negatiivse sõnumi kohta keskmiselt 1,5 positiivset sõnumit. Võrreldi ka Keskerakonnast kampaaniat erameedias ja Rahvusringhäälingus. Erilist vahet polnud. Keskerakonna ja selle pooldajate mõnitamises hoiavad erakanalid ja avalik-õiguslik ringhääling ühte joont.

Tallinna linnapea Edgar Savisaare sõnul kinnitas vastvalminud uuring, et meediaväljaanded kajastavad Keskerakonnaga ja Tallinna linnavalitsusega seotud teemasid erapoolikult ja ebaobjektiivselt, järjekindlalt eirates võrdse kohtlemise printsiipi.

„Me oleme pikka aega teadnud, et seis on halb, aga poleks arvanud, et nii halb,“ tões linnapea. „Ajakirjanduse käsitlest, kajastuste tonaal-

susest, kvantiteedist ja intensiivsusest tuleb välja, justkui Eestis oleks tugevalt ja domineerivalt võimul Keskerakond,“ ütles Savisaar. Tema sõnul kajastab Eesti meedia Savisaart sama „erapoolult“ kui kunagi NSV Liidu meedia kajastas kaadunud USA presidenti Ronald Reaganit.

„See on pilt, mis meist on maalitud. Ja see pilt on suur vale. Nüüd on see vale mustvalgelt paberil paljastatud ja ka selle vale suurus täpselt ära mõõdetud. Vale paljastamine annab alati tööle võimaluse,“ ütles Savisaar.

KOGENUD MEEDIAEKSPERT: Linnavalitsuse pressikonverentsil monitoriingut kommenteerinud Tallinna Meedianõukogu esimehe Allan Alaküla arvates sellise kaldega meedias nagu see on Eestis, pole demokraatia enam võimalik.

Inimesed usaldavad meediat üha vähem

Linnapea tunnustas Eesti inimesi, kes hoolimata niivõrd massiivsest Keskerakonna vastu suunatud ajupesust suudavad ikka veel omaenda peaga mõelda ja iseseisvaid otsuseid teha. „Oleks ju loogiline, et pärast niivõrd ulatuslikke rünnakuid Keskerakonna ja eriti Savisaare vastu langeks meie reiting sügavasse miinusesse. Et nii ei ole juhtunud, on kindlasti nende meediategelaste pahameele allikas, kes Keskerakonna-vastast kampaaniat korraldavad,“ sõnas Savisaar.

Tema sõnul arvamusküsitluste tulemused näitavad, et tegelikult Eesti inimene ei usalda seda juttu, mida meedia järjekindlalt levitab. Mida rohkem laimatakse Keskerakonda, seda madalamaks muutub meedia enda usaldusväärsus.

„Kuna tulemused on niivõrd šokeerivad, siis see on ka põhjus, miks seda uuringut tuleb jätkata. Teeme seda kindlasti ka detsembris, jaanuaris ja edaspidi,“ ütles Savisaar.

Kn

Postimees vallandas Neeme Järvi toetanud ajakirjaniku

16. novembril avaldas Postimees esiküljel artikli pealkirjaga „Neeme Järvi: see on riiklik kuritegu!“. Autorid Vahur Koorits ja Kristi Leppik valgustasid kultuuriminister Laine Jänese ning ERSO endise peadirigendi Neeme Järvi vahelist sõnasõda. Artikli kajastus selgelt Järvi toetav hoiak. „Võim võidab alati, tuleb välja, et meil on ikka veel Nõukogude kord,“ lasid ajakirjanikud Järvil kohe pärast juhtlõiku kuulutada.

Postimehe üks tuntumaid ajakirjanikke Vahur Koorits kadus seejärel Postimehe töötajate *online*-nimekirjast ruttu. Tema Facebooki-kontole ilmus seejärel sissekanne: „Koondatud, ametlikeks põhjusteks väike töökoormus ja tänane artikkel Laine Jänese. Isiklikult kahtlustan ka mölapidamatuse mõju. Koondamisraha mahajoomine täna kella kuuest Hellas Hundis. Kuulan huviga tööpakkumisi.“ Seega sai Kooritsale saatuslikuks kultuuriministri tegevuse kajastamine liigkriitilises toonis. Kui juba peaminister Andrus Ansip sööstis Laine Jänest valitsuse pressikonverentsil kaitsma, siis ei olnud ka Postimehe vastutaval väljaandjal Mart Kadastikul ilmselt erilist valikut. Peaministriga sõltuvussuhetes olev Kadastik lihtsalt pidi „ülekäte läinud“ Kooritsast kähku loobuma. Samamoodi kui Eduard Vilde „Minu esimestes triibulistes“, kus ihunuhtluse ajaks aknad lahti tehti, et peksukisa mõisaõue ikka ära kostaks, lastigi Koorits, hoiatuseks teistele Postimehe ajakirjanikele, päevapealt lahti. Kristi Leppik jäi ametisse ilmselt väiksema „kuriteokoosseisu“ tõttu.

Koorits ise oma blogis (<http://vahurkoorits.blogspot.com/>) nimetab end eelkõige IRL-i ja pisut ka sotsiaal-

demokraatide toetajaks. Tema sissekanded blogis on avameelsed ning jätvavad mulje noorest mehest, kes usub oma võimesse sündmusi ja protsessesse mõjutada.

Mõned näited 1. novembril IRL-i ja sotsie puudutavast kriitilisest sissekandest. „Mart Laar tundub eriti ajale jalgu jäänud inimesena, kuigi ta on kõigest 50aastane. Mis teha, tundub, et mooramaamees on oma töö ära teinud. IRLil tasub kaaluda uue peaministri kandidaadi leidmist, kes oleks natuke värskema imago,“ kirjutab Koorits.

„Milline „ajukeenus“ tuli mõttele panna IRLi poliitika avalikkuses reklaamima Ene Ergma? Kas keegi IRLi kontoris pole varem tähele pannud, et Ergma on suhteliselt rumal ning lisaks on ta täiesti suutmatu avalikkusega suhtleja? Kellele tundus hea mõttena panna peredest rääkima lasteta vana naise?“ imestab Koorits. Koorits hakkas ERSO ümber lahvatatud tülis instinktiivselt toetama Neeme Järvi, kelle seljataga on väidetavalt IRL-i radikaalse tiiva lobbistid eesotsas Vardo Rumesseniga. Postimehes töötades pole instinktid ja väärtushinnangud väärt aga punast krossigi – oluline on kuulekus Kadastikule ja Ansipile.

Indrek Veiserik

Neeme Järvi: see on riiklik kuritegu!

Reform pakut majar van
Puu kall tõst hind

POLIITILISE KONTROLLI OHVER: Postimehes liigkriitilise artikli avaldamine kultuuriminister Laine Jänesele maksis Vahur Kooritsale (vasakul) töökohta. Kartmatus avaldada poolehoidu Neeme Järville paiskas Kooritsa töötute ajakirjanike hulka, keda masu ajal on üha enam juurde tulnud.

Repro Postimees 16.11.2010

Mereakadeemia sai lõpuks rektori – Heiki Lindpere

24. novembril toimunud Mereakadeemia rektori valimiskogu istungil sai konkurentide ees veenva ülekaalu kogemustega teadusjuht, tunnustatud mereõiguspetsialist Heiki Lindpere. Tema edasine saatus sõltub nüüd haridus- ja teadusminister Tõnis Lukasest, kes peab Lindperega sõlmima töölepingu.

ANTO RAUKAS
Eesti Mereakadeemia nõunikekogu liige, Tallinna Tehnikakõrgkooli nõunikekogu esimees

Nagu Lindpere valimiskogul kinnitas, ei sõlmi ta lepingut teda ahistavatel tingimustel. Lukas on näidanud, et ta on arenemisvõimeline. Kui ta aasta tagasi isamaaliitlastest kalapüügiinseneri Tarmo Kõutsi käsul vabastas fabritseeritud süüdistuste alusel ametist professor Jüri Kannu, siis nüüd on ta ilmselt sunnitud leppima keskerakondlasest rektoriga.

Kas ülikoolidega juhtub sama, mis Eesti pankadega?

Lindpere andis valimiskogul rea lubadusi, millest märkimisväärsamad olid Mereakadeemia kolimine Koplisse, õppejõudude palkade muutmine konkurentsivõimelisemaks, Eesti Mereakadeemia jätkamine akadeemia nimetust õigustava laia õppesuundade spektriga. Kiitaväärt on tema soov muuta akadeemia mitte üksnes heaks rakenduskõrgkooliks, vaid ka arvestatavaks kompetentsi-

keskuseks. Nende heade kavatsuste realiseerimine sõltub aga täielikult Haridus- ja Teadusministeeriumist.

Kui realiseeruks minister Tõnis Lukase unistus, siis oleks Eestis ainult üks ülikool – Tartu Ülikool – ja Tallinna Tehnikaülikool oleks Tartu Ülikooli Tallinna kolledž. Et see ei ole öeldud ainult sõnakõlksuks, võtsin kätte kümne aasta tagused ajalehed. Tõsi, seal väljendati Lukase soovunelmat pisut pehmemalt ja kinnitati, et valitsuse otsusel jääb Eestisse aastaks 2004 alles kolm-neli avalik-õiguslikku ülikooli, mis moodustuvad Tartu Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli, Eesti Muusikaakadeemia ja Eesti Kunstiakadeemia baasil.

Seda väidet võimendas tollane valitsuse pressibüroo direktor Kaarel Tarand. Tema sõnul jääks Tartusse praeguse Tartu Ülikooli baasil eelkõige humanitaaralade ja õiguse akadeemiline keskpunkt, Tallinna Tehnikaülikooli baasil eelkõige tehnoloogiaerialade keskus. Samas liituksid pealinnas asuvad kunsti- ja muusikaakadeemia üheks ülikooliks.

Rakenduskõrgharidus tuleb siduda ülikoolidega kolledžite tasemel. Pedagoogikaülikool tuleb muuta Tallinnas asuvaks Tartu Ülikooli kolledžiks ning Põllumajandusülikool Tartus asuvaks Tallinna Tehnikaülikooli kolledžiks. Neid seisukohti toetas tugevalt tollane Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo, kes kinnitas, et Eesti ülikoolidega juhtub sama, mis on juhtunud Eesti pankadega.

Rakenduskõrgkoolid ei tooda töötuid

Valimiskogul kinnitas Heiki Lindpere, et ta on Eesti Mereakadeemia Tallinna Tehnikaülikooliga liitmise vastu ja peab akadeemia iseseisvat jätkamist ainuvõimalikuks teeks. Lindpere seisukohti toetavad Euroopa Liidu suunised, mis eelistavad just väiksemaid ülikoole, sest need suudavad kiiremini kohaneda muutuvate tingimustega.

Me võiksime midagi õppida arenenud maadest, nagu Saksamaa ja Inglismaa, kus rakenduskõrgkoolide loomisele ja nende materiaalse baasi tugevdamisele pööratakse väga suurt tähelepanu. Kui humanitaarkallakuga ülikoolid praegu hoogsalt vorbivad töötuid, siis rakenduskõrgkoolid annavad majandusele väga vajalike kutsetega spetsialiste. Ka on rakenduskõrgkoolide nominaalajaga lõpetajate osakaal ülikoolidest oluliselt parem. Näiteks võiks tuua Tallinna Tehnikakõrgkooli. Seega on riigi rakenduskõrgkoolid ülikoolidest efektiivsemad ja nende lõpetajad tööturul väga nõutavad.

Ülikoolide vahel käib lihtlabane võitlus

Muutmist vajavad kõrgkoolide finantseerimise põhimõtted, sest nende eelarve mahu määrab vastuvõetud üliõpilaste arv. Seega käib kõrgkoolide vahel kõige lihtlasem võitlus vastuvõtu suurenemise nimel. Siin on otsustusõigus täielikult ministeeriumi käes, kes võib langetada sündivuse vähenemise tingimustes üsnagi subjektiivseid otsuseid. Me suhtume lugupidavalt Soome teadusse, haridusse ja majandusse. Soomes on aga saavutatud põhimõtteline otsus üliõpilaskonna jagunemises akadeemilise ja rakendusliku suuna vahel suhtes 50%–50%.

Heiki Lindpere ja Riigivapi ordeni IV klass.

Ka Soomes on oluline kvaliteedi nõue. Kuid Eestis on raske rakenduskõrgkoolides saavutada lõpetajate kvaliteeti, kui üliõpilaskoha baasmaksumus on oluliselt väiksem kui ülikoolides.

Massdoktoreid ei ole vaja

Meremeeste nn “seltsing” kutsumus üles muutma rakenduskõrgkoolide seadust, mis võimaldaks Mereakadeemia rektoriks valida doktorikraadita “nõukaaegse” kaugõppeharidusega isikut. Hea, et vähemalt siin ei andnud Lukas

enda isamaaliitlastest surve-tajatele järele ja me saime rektoriks doktorikraadi/kandidaadikraadi kvalifikatsiooniga spetsialisti, mis võimaldab Eesti Mereakadeemias jätkata magistriõpet.

Mereakadeemia magistrinõukogu liikmena ja inimesena, kes osaleb ka ülikoolide kraadikaitsmisnõukogudes, julgen kinnitada, et keskmiselt on Mereakadeemia magistrid ülikoolide omadest tugevamad, sest Mereakadeemiasse on tulnud õppima tööstaažiga spetsialistid, samal ajal kui ülikoolides vorbitakse ma-

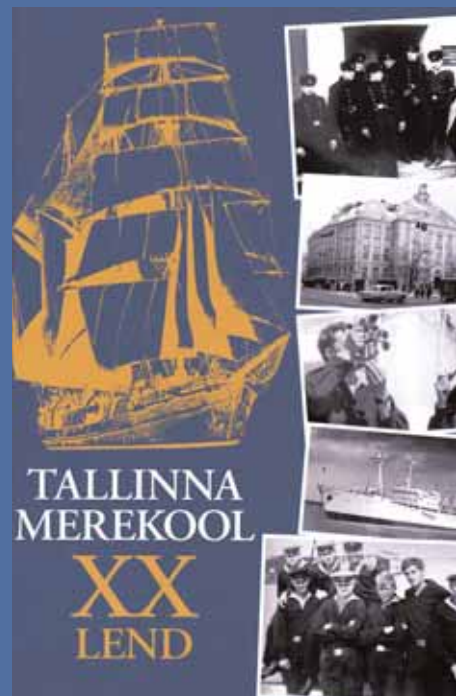
gistreid ja doktoreid vastavalt riiklikule plaanile, nii nagu küpsetatakse masstootena leiba ja saia.

Heiki Lindperel seisab oma lubaduste elluviimise nimel Haridus- ja Teadusministeeriumiga ees suur ja raske võitlus.

Soovime talle võiduks ja oma lubaduste elluviimiseks palju tervist ja jõudu!

Toimetusetl: Heiki Lindpere on sündinud 1949. aastal ja töötab hetkel Tallinna Tehnikaülikoolis.

Tallinna Merekoool sai raamatu

Möödunud neljapäeval esitleti Rahvusraamatukogus Mati lila raamatut „Tallinna Merekoool. XX lend“. Autori sõnul pole Tallinna Merekoolist just palju raamatuid kirjutatud, ja kui ongi, siis on need olnud juubeliteks välja antud üldisemad üllitised. Tema on aga tahtnud pajatada just konkreetse kursuse lõpetajate elust ja tegemistest.

lila jutustas, et algul oli materjali kogumine läinud küllalt raskesti. Mõte grupikaaslaste minevikust ja olevikust raamat kirjutada olla tekkinud umbes 10 aastat tagasi ühel järjekordsel kooliõppimise kogunemisel ja mõttest tegudeni jõudmine võtnud üksjagu palju aega. Lõpuks olla aga kirjapanud ainekogumiseks niipalju olnud, et väljakärbitudki olevat jäänud veel vähemalt ühe raamatu jagu. Mati lila tunnistas, et saatis väljakärbitu Eesti Päevalehe konkursile ning võitis teise koha. Nüüd olla tal lootus ka see teine raamat välja anda.

Mälestusteraamat „Tallinna Merekoool. XX lend“ nägi trüki-valgust tänu tervele hulgale toetajaile. Nende hulgas on Northern European Outdoor Media OÜ, ISA Grupp OÜ, EREK OÜ, PKL AS, Richart Sikk, Kalev Kallo, Nathan Tõnisson, Kalle Pedak jt.

Raamatu pani kaante vahele Richart Siku kirjastus „Revellex“.

Ivari Vee

ÜKS JA SAMA MEES: meremees Kalev Kallo ja rahvasaadik Kalev Kallo.

Nädala juubilar SEPPO ZETTERBERG 65

17. novembril 2008 toimus Eesti Ajaloomuuseumis raamatuesitlus. Iseendast poleks tegemist tähelepanuväärse üritusega, sest raamatuesitlusi toimub peaaegu iga nädal. See esitlus aga erines – nimelt oli selleks ajaks eelmisel kuul ilmunud raamat juba kauplustes otsakorral. Tavaliselt on vastupidi – esitlusega püütakse tõmmata avalikkuse tähelepanu äsja ilmunud teosele ning nõnda kaasa aidata selle müügidule. Nii tuligi kirjas-tusel kohe hakata mõtlema kordustrükile.

Tegemist oli Seppo Zetterbergi 670-leheküljelise ühe-mehe-üldkäsitlusega „Eesti ajalugu“. Teos annab põhjaliku ülevaate Eesti ajaloost alates jääajast kuni tänapäevani. Lisagem, et „Viron historia“ ilmus põhjanaabrite juures suvel 2007 ning aasta lõpuks oli seal sellest ilmunud juba kaks kordustrükki. Siis aga tehti ümbertõtatud, just eesti lugeja jaoks mõeldud käsitlus.

Üldkäsitlus on ajalookirjutuse üks raskemaid vorme. Veel enam ühe kirjutaja jaoks, et võrdväärselt hõlmata ja üldistada tuhandeid aastaid – ühiskondlikke olusid ja majandust, rahva elu-olu ja kultuuritegelasi jne. Eelnevad eestikeelsed ühe-mehe-ülevaated Eesti ajaloost ongi paar astet nõrgemad. Nimetagem näiteks

Erik Virbsoo (kirjanik Heino Susi) „Lugusid möödunud aegadest“ (ilmus USA-s 1987, mõeldud Välis-Eesti noortele) või veelgi varasemaid populaarseid ülevaateid.

5. detsembril saab ajaloolane Seppo Zetterberg 65-aastaseks. Igati väärikas juubel. 1945. aastal Helsingis ilmalgust näinud Seppo on öelnud, et nooruses mõtles ta ka aednikuametile. Täiesti võimalik, et kaotsi ongi läinud üks hea aednik. Täiesti kindel on aga see, et nii Soome kui ka Eesti ajaloo huvilised on saanud ajaloolase, kes eeskujuliku pühendumuse, täpsuse ja suure viljakusega on aastakümneid küündnud ajaloo põldu. Lisaks sellele veel väga hea sulejooks huvipakkuvate uurimistulemuste avaldamisel.

Jyväskylä ülikooli üldajaloo professor ja Soome Teaduste Akadeemia liige on uurijana põhjalikult tegelnud Soome autonoomia lõpuperioodiga. Eesti lugejale on sellest kättesaadav „Viis lasku Senatis. Eugen Schaumani elu“ (1998). Schauman lasi 1904. aastal maha Soome kindralkubeneri Nikolai Bobrikovi ning seejärel tegi enesetapu. Rahvuskangelaseks tõusnud Schauman on maetud Porvoo kalmistule. 1989. aasta kevadel, *perestroika*-ajal, tegid neli eesti

ajaloolast, sh siinkirjutaja, dessandi Soome, kus Helsingi ülikoolis esinesime ettekannetega. Seejärel sõidutas lahke

Seppo meid väheke Helsingi ümbruskonnas ringi. Porvoo kalmistul andis ta lühikese, aga äärmiselt põneva ülevaate

Schaumani elust, ärgitades meidki kirjutama ajalooost huvitavalt, mitte aga kuivalt.

Seppo Zetterberg on ka Õpetatud Eesti Seltsi auliige. Mõistagi mitte ilmaasjata, sest ta on tulemusrikkalt üle 40 aasta tegelnud Eesti ajalooa. Nimelt sattus ta 1966. aastal noore tudengina Helsingis sõjaajaloo arhiivi, kus nägi Soome välispoliitika ja sõjanduse dokumentatsiooni aastastest 1918–1919. Ehk ajast, mil Eestis puhkes Vabadussõda, kuhu soomlasedki toeks tulid. Kas õppekavas ette nähtud või lausa pooljuhuslikust külastusest tekkis uurimisteema, millega 1977. aastal väitles end doktoriks, teemaks Eesti ja Soome poliitilised suhted aastail 1917–1919.

Nii räägib Seppo väga head eesti keelt, aeg-ajalt soomlasele omaselt muhedalt muiates. Ta tunneb üsna hästi nii Eesti NSV kui ka taastatud Eesti Vabariigi aegseid ajaloolasi. On tihedalt lävinud meie kadunud suurmeeste Lennart Meri ja Jaan Krossiga. Seppo kodused raamaturiigid Eesti ajaloo raamatutega annavad kindlasti silmad ette paljudele kohalikele ajaloolastele.

2004. aastal ilmus eesti keeles Seppo Zetterbergi „Jüri Vilmsi surm. Eesti asepeaministri hukkamine Helsingis 13.

aprillil 1918“. Vilmsi saatuse küsimus kummitas Zetterbergi juba alates 1970. aastatest. Eesti arhiivide avanemine 1980. aastate lõpul lubas süveneda siinsetesse materjalidesse ning võrrelda neid Soomes säilinud dokumentatsiooniga. Kuna Seppo töötas 1990. aastatel Tallinnas Soome Instituudi juhatajana, oli tal aega ja võimalusi juba õige sügavale kaevuda. Nii valmiski soomekeelne raamat 1997. aastal, lausa põnevusjutu stiilis, samas aga on tegemist põhjalikul allikalisel baasil valminud uurimusega. Ning kuigi Seppo Zetterberg on kindlasti suurim Jüri Vilmsi viimaste elupäevade tundja, ei takistanud see tal näiteks Eesti Raadios tagasihoidlikult ütlemast, et temagi ei tea Vilmsi saatust.

Ning seejärel ilmus Seppo sulest juba „aatomipomm“ – kapitaalne ja akadeemiline „Eesti ajalugu“. Sellega tõsteti lattu väga kõrgele. Üsna kahtlane, et lähiaegadel seda õnnestub ületada. Soovime „vanameistrile“ jätkuvalt mõjusat sulejooksu ja head vaistu, et mõni vähetuntud ajaloolehekülj „täis kirjutada“ või „üle kirjutada“ see, mida siiani puudulikult uuritud.

Küllo Arjakas

Loe, mis tegelikult Eestimaal toimub

KESKNÄDALA tellimus jõuluvana kingikotti!

Helista telefonil 61 777 17 või telli www.tellimine.ee tellimine@expresspost.ee